

"Şehzadebaşında şemâtetle konferans verildiği gece, kemâl-i mehabetle sahneye çıkıp irad ettiği nutk-u belîğ-i bîtarafane, Said'in ihata-i ilmiyesi kadar hamaset ve fedakârlıkta da ileri olduğunu teyid eder." Bu nutuk hakkında bilgi var mı?

Risalelerde Eski Said dönemi hatıralarında çokça geçen "**Ferah Tiyatrosundaki heyecana yetiştim, teskin ettim.**" meselesi işte burada geçen "**Şehzadebaşında şemâtetle konferans verildiği gece**" hadiseyle aynıdır. Çünkü Ferah Tiyatrosu mekan itibariyle Şehzadebaşında ve olay aynı. **Şöyle ki;**

Çok gergin geçen bir konferans var. Burada ciddi sıkıntılar meydana gelmiş, Üstad da hayatını hafife alırcasına, bu sıkıntıyı izale etmek için ortaya atılır ve irticali bir konuşma yapar, ortam düzelir. Necmeddin Şahiner'in Kitabında konu ile ilgili izah şöyledir:

"Turfanda mı yoksa Turfa mı" isimli idealist romanın yazarı Mizancı Murat muhaliftir, etkilidir. Şehzadebaşındaki Ferah Tiyatrosunda konferans verir. Konuşması ile Bediüzzaman'ın fikirleri arasında yakınlık olan bu muharrir hakikatı söylerken tahrik eden bir dil kullanır. Sert ve tenkidkar tutumu yüzünden salonda hakaretler yayılır. Mizancı Murat bir süre dayanırsa da daha sonra perdenin arkasına çekilir. Kalabalık dağılmaz, büyük bir helakete varacak durumlar orta yerdedir. Bediüzzaman kargaşaya tahammül edemez ve sahneye koltukların üstüne fırlar. Bir yazar onu tasvir eder "Külahlı, şalvarlı, ipek mintanlı, düğmeleri gümüş savatlı, beli kuşaklı idi. Ayaklarında çizmeleri vardı. Elinde gümüş saplı bir kamçı kuşağının arasında kabzası görünen gümüş kaplamalı bir kama vardı. Gençti esmerceydi, bıyığı siyah ve dolgundu, hafif tertip yukarı doğru bükülmüştü."(1)

Bu demokrat mizaçlı ve yüzyıl karakteri ve tavrına yakın bir adamın çıkmadığı kişi, kağıt üstündeki demokrasimizin her zaman muhtaç olduğu başkasının fikrine saygıyı anlatır. Hürriyete saygı gösterilmesini anlatır, hatibin sözünün kesilmesinin meşrutiyete ihanet olduğunu anlatır. Terbiye ve sözün sınırlarını aşmanın yanlışlığını anlatır. Müslümanlığın muhalif de olsa fikre saygıyı gerektiğini anlatır. Ayet ve hadisler okur, İslam tarihinden Peygamberi zişanın müşaverelerinden örnekler verir. Onlara terbiye ve nezaketle dağılmayı anlatır. Cumhuriyetin bütün aktörlerinin böyle bir adamı yok, olsaydı her mücadelesi bir tiyatro olurdu. Bediüzzaman'a ve mücadelesine bir sanatçı eli değmeli, öyle değil mi? Başkalarının görmek istemediği bizim de göstermeyi beceremediğimiz Üstad Hazretleri.(2)

"Kaç defa büyük içtimalarda, heyecanlar hissettim. Korktum ki, avam-ı nas siyasete karışmakla asayışı ihlâl etsinler. Türkçeyi yeni

öğrenen köylü bir talebenin lisanına yakışacak lâfızlar ile heyecanı teskin ettim. Ezcümle; Bayezit'te talebenin içtimâında ve Ayasofya mevlidinde ve **Ferah Tiyatrosundaki heyecana yetiştim. Bir derece heyecanı teskin ettim. Yoksa bir fırtına daha olacaktı. Ben ki; bedevî bir adamım. Medenîlerin entrikalarını bildiğim halde işlerine karıştım. Demek cinayet ettim."**(3)

"Gerek o gece, gerek menhus 31 Mart'ta cihandêğەر nasihatleriyle ortaya atılan hoca-i dânâya, böyle tehlikeli bir anda vücud-u kıymetdarının sıyaneti, nefean lil'umum elzem olduğı halde ve ihtar edildiğı zaman, '**En büyük ders, doğruluk yolunda ölümünü istihkar dersi vermektir.**'/ 'Yerinde ölmek için bu hayat lâzımdır.' fikrine karşı,

Aşınayız, bize bîgânedir endişe-i mevt.
Adl ü hak uğruna nezreylemişiz cânımızı.
Olur bize âb-ı hayat, ateş-i seyyâl-i memat.
mısrâı ile mukabele ederdi."(4)

Dipnotlar:

(1) bk. Necmettin Şahiner, *Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi*, Nesil Yay., İstanbul 2013, s. 94.

(2) bk. Himmet UÇ, *Demokrasi, Cumhuriyetimiz ve Ferah Tiyatrosu'nda Bediüzzaman*, Risale Haber web sayfası, erişim: 10 Mart 2013.

(3) bk. [Divan-ı Harbi Örfi, Altıncı Cinayet.](#)

(4) bk. [age., İfade-i Naşir.](#)